

Timmermans heeft afscheid genomen van de heilige anderhalve graad opwarming en verdient daarvoor alle lof

Posted on 29 november 2023 by Jacques Hagoort

Eén van de meest opmerkelijke, maar ondergesneeuwde momenten uit het NOS-slotdebat tussen de lijsttrekkers aan de vooravond van de verkiezingen deed zich voor tijdens het 'klimaatblokje' met Frans Timmermans (PvdA/GL), Rob Jetten (D66) en Caroline van der Plas (BBB). Het is hier terug te zien. In dit blokje werd Timmermans door Van der Plas beschuldigd van onnodige en onverantwoorde paniekzaaierij ('Venlo aan Zee').

Timmermans verdedigde zich door te wijzen op de meest recente internationale rapporten die een zeer verontrustend en 'alarmistisch' beeld zouden laten zien waarvoor we onze ogen niet kunnen en mogen sluiten. Maar, vervolgde Timmermans, er is ook goed en hoopvol nieuws en dat is dat we met z'n allen de klimaatuitdaging aan kunnen, als we maar willen. Daarna volgde een redenering

waarin Timmermans en passant afscheid nam van het vooral door de rijke G7-landen gepropageerde doel om de mondiale opwarming sinds de industriële revolutie te beperken tot anderhalve graad Celsius.

Tot aan het NOS-debat kenden we Timmermans als de bevlogen pleitbezorger en geharnaste verdediger van de anderhalve graad: een kritieke en keiharde planetaire grens die onder geen beding mag worden overschreden. Mocht dat onverhoopt toch gebeuren, dan zal de aarde onleefbaar worden en is het leed voor de mensheid niet te overzien.

Timmermans probeerde de anderhalve graad-doelstelling wereldwijd te slijten

De anderhalve graad is de hoeksteen van de door Timmermans samen met zijn politieke vriend Diederik Samsom opgetuigde Europese Green Deal, het megalomane klimaatbeleid waarmee Europa voorop wil gaan in de strijd tegen de opwarming van de aarde. De anderhalve graad is het overkoepelende doel waaruit het Europese streven naar klimaatneutraliteit in 2050 is afgeleid ('Europa het eerste klimaatneutrale continent'). Het overkoepelende en het afgeleide doel zijn zelfs vastgelegd in een voor alle EU-landen bindende Europese klimaatwet.

Timmermans heeft als EU-klimaatcommissaris al het mogelijke gedaan om de anderhalve graad ook wereldwijd ingevoerd te krijgen. Allereerst in 2021 tijdens de VN-klimaatconferentie in Glasgow, en toen dat mislukte het jaar daarop in Sharm el-Sheik, ook zonder resultaat. Timmermans' opvolger in Brussel, de recente, groene bekeerling Wopke Hoekstra, gaat het opnieuw proberen tijdens de komende VN-klimaatconferentie in Dubai die eind deze week zal beginnen. Maar ook Hoekstra's poging zal zonder enige twijfel sneven.

Wat beweerde Timmermans tijdens het NOS-slotdebat nou precies? Dit is wat hij letterlijk zei: '*Toen we begonnen met het Akkoord van Parijs in 2015 was de voorspelling dat de temperatuur zou stijgen naar 3,5 graad. Nu er klimaatbeleid is gevoerd door Nederland, de Europese Unie en internationaal, is de verwachte opwarming tussen de 2,4 en 2,6 graad, dat is al een stuk beter. Als we er nog een paar schepjes bij doen, dan houden we het onder de twee graden en dan wordt het probleem beheersbaar. Als we het door de twee graden laten schieten wordt het weer zo onvoorspelbaar, dan komt Nederland echt in de problemen*'.

Timmermans kwam met een zorgvuldig opgebouwde redenering

Duidelijker kan het niet: Timmermans omarmt de twee graden-doelstelling ('beheersbaar') en zegt daarmee de anderhalve graad vaarwel. We zijn weer terug bij de aloude Merkel-norm van vóór het Akkoord van Parijs.

Het verschil is niet meer dan een halve graad maar het heeft wel verstrekkende gevolgen voor het Europese en mondiale klimaatbeleid. Twee graden biedt aanzienlijk meer ruimte en tijd om het ultieme doel van klimaatneutraliteit te realiseren. Bij een maximale opwarming van anderhalve graad moet de wereld al in 2040 klimaatneutraal zijn. Met een maximale opwarming van twee graden verschuift het moment van klimaatneutraliteit naar ruwweg 2075.

Was het een ongelukkige verspreking in de hitte van het debat van de man die zich op dat moment zag als de aanstaande minister president? Nee, dat is uitgesloten. Het was een zorgvuldig opgebouwde redenering met cijfers en al, uitmondend in het twee graden-doel. Zoiets verzin je niet ter plekke, daar was uitgebreid over nagedacht door Timmermans en zijn campagneteam.

Het was een opzienbarend moment omdat Timmermans in krap drie minuten het breed gedragen en ambitieuze klimaatdoel van zijn eigen GL/PvdA-combinatie overboord zette. Die ging in september de verkiezingen in met een uiterst ambitieus klimaatdoel: invoering van klimaatneutraliteit in 2040, tien jaar eerder dan de EU bij wet van haar lidstaten verlangt. Volgens GL/PvdA is een vervroeging naar 2040 absoluut noodzakelijk om er zeker van te zijn dat de mondiale opwarming onder de anderhalve graad blijft.

Het afstappen van de strikte anderhalve graad past geheel in het beeld dat Timmermans vanaf het begin van de campagne wilde uitstralen: een ervaren en wijze staatsman en een leider die hoop biedt in moeilijke tijden. Geen dogmatische scherpslijper maar een '*Realpolitiker*' die 'over zijn eigen schaduw kan heenspringen' en waarmee goed zaken valt te doen. Zoals hij in eerdere debatten ook al had laten zien met het 'weggeven' van het strikte stikstofdoel in 2030.

Dat neemt niet weg dat Timmermans met de twee graden wel alle gelijk van de wereld heeft. De anderhalve graad is een aantoonbare illusie en dat heeft

Timmermans als geen ander onderkend, zij het wel wat laat. Timmermans bevindt zich overigens in goed gezelschap, want ook het merendeel van de internationale klimaatwetenschappers heeft zich inmiddels bij de onhaalbaarheid van de anderhalve graad neergelegd.

Misschien krijgen we nu meer realistisch klimaatbeleid

Op dit moment bedraagt de opwarming al 1,2 graad. Uitgaande van de huidige temperatuur- en uitstoottrends zal de anderhalve graad ergens tussen 2030 en 2035 worden overschreden. Om onder die grens te blijven zou de wereldwijde trend in de CO2-uitstoot tussen nu en 2030 drastisch moeten worden omgebogen om rond 2040 uit te komen in een netto-nul uitstoot.

Dat is een onmogelijke opgave om de eenvoudige reden dat de groep van BRICS landen, die verantwoordelijk is voor ruwweg 75 procent van de wereldwijde uitstoot, daar zo goed als zeker geen gevolg aan kunnen en zullen geven. En dan hebben we het nog niet eens over de praktische uitvoering van wereldwijde klimaatneutraliteit in een tijdsbestek van nog geen zestien jaar: volslagen onmogelijk.

Timmermans verdient alle lof voor zijn verrassende en plotselinge ommezwaai. Daarmee heeft hij de angel uit de discussie over de doelen van het wereldwijde klimaatbeleid gehaald. De omslag van Timmermans zou wel eens het begin kunnen zijn van een minder ideologisch en meer pragmatisch en realistisch klimaatbeleid, niet alleen in Nederland en Europa maar ook wereldwijd. Helaas komt zijn pleidooi voor de twee graden doelstelling te laat voor de komende klimaatconferentie in Dubai.

Jacques Hagoort *is gepromoveerd in de natuurkunde aan de TU Delft. Hij was als onderzoeker en raadgevend ingenieur werkzaam in de olie- en gasindustrie. Van 1988 tot zijn pensionering in 2002 was hij parttime hoogleraar reservoirtechniek aan de TU Delft.*

Wynia's Week *wordt mogelijk gemaakt door de vrijwillig betaalde abonnementen van de lezers, kijkers en luisteraars. Doet u al mee? Doneren aan Wynia's Week kan* ***HIER****. Hartelijk dank!*